

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН	6
1.1. Поняття та сутність міжбюджетних відносин	6
1.2. Механізм міжбюджетних відносин.....	12
1.3. Організаційно-правові засади міжбюджетних відносин в Україні	18
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ	26
2.1. Трансформації бюджетного регулювання міжбюджетних відносин в Україні	26
2.2. Оцінювання бюджетного регулювання місцевих бюджетів України.....	34
2.3. Оцінювання міжбюджетних трансфертів України	40
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ	49
3.1. Проблемні питання міжбюджетних відносин України	49
3.2. Зарубіжний досвід міжбюджетних відносин	56
3.3. Основні напрями вдосконалення бюджетної політики в сфері міжбюджетних відносин України	61
ВИСНОВКИ	66
Список використаних джерел.....	71

ВСТУП

Розбудова в Україні місцевого самоврядування з відповідними місцевими бюджетами, практика передачі державних повноважень місцевим органам влади створюють надійну основу для переходу на європейські стандарти організації та забезпечення стабільності бюджетної системи, стійкості міжбюджетних відносин. Міжбюджетні відносини є важливим інструментом удосконалення фінансових відносин між центральними і місцевими органами влади, дієвим чинником економічного розвитку України.

У сучасних умовах реформування державних фінансів відбувається переосмислення сутності і принципів організації бюджетного регулювання. Трансформація державних фінансів у перехідній економіці вимагає сучасних концептуальних підходів до реформування бюджетного механізму і міжбюджетних відносин.

Міжбюджетні відносини є важливим інструментом фінансового регулювання регіонального розвитку. Стримуючими факторами у розв'язанні фінансових проблем держави є недосконалість бюджетної політики, у тому числі в сфері міжбюджетних відносин. Децентралізація, яка відбувається в Україні з 2014 року зумовила нові відносини в бюджетній сфері. У зв'язку з цим актуалізується потреба у дослідженні сутності й організації міжбюджетних відносин, застосуванню нових інструментів, підходів бюджетної політики.

Різні аспекти міжбюджетних відносин висвітлені у працях вітчизняних зарубіжних вчених І.Алтузіса, В.Альошина, С.Буковинського, О.Василика, В.Гейця, О.Кириленко, І.Луніної, В.Опаріна, І. Сало, В.Федосова, І.Чугунова, Л.Шаблисту, С. Юрія та ін. Однак на сьогодні, реформування економіки та переформатуванням бюджетних відносин України актуалізує систематизацію існуючих поглядів на міжбюджетних відносин та поглиблення та розробку

нових підходів в цій сфері бюджетного розподілу коштів, вимагає подальшого, більш детального дослідження механізму міжбюджетних відносин як інструменту впливу на фінансову самодостатність місцевого самоврядування

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процеси міжбюджетних відносин.

Предметом кваліфікаційної роботи є механізми міжбюджетних відносин.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних питань міжбюджетних відносин держави та особливості їх регулювання.

Досягнення поставленої мети вирішувалося шляхом розв'язання наступних завдань:

- визначити теоретичні засади та економічну сутність міжбюджетних відносин;

- дослідити основні етапи становлення та розвитку міжбюджетних відносин в Україні;

- дослідити особливості механізму міжбюджетних відносин України;

- виконати аналіз стану міжбюджетних відносин України;

- дослідити зарубіжний досвід організації міжбюджетних відносин;

- дослідити основні проблеми формування та розвитку міжбюджетних відносин в Україні;

- узагальнити рекомендації щодо удосконалення організації міжбюджетних відносин в Україні.

Методи дослідження. У процесі наукового дослідження застосовувалися такі методи економічних досліджень як: при аналізі понятійного апарату використовувались методи узагальнення і наукової абстракції при оцінюванні стану бюджетної політики України та зарубіжного досвіду: аналіз та синтезу, системно-структурного методу, розрахунково-аналітичні методи дослідження, вимірювання. При визначенні проблемних питань та основних напрямів вдосконалення бюджетної політики

використовувалися методи логічного узагальнення, системно-функціонального методу .

Інформаційно-аналітичною базою кваліфікаційної роботи є нормативно-правові документи України. У кваліфікаційній роботі також використовувалися звітні дані Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби, Рахункової палати України, Державного казначейства України, Національного банку України, Державного комітету статистики України, а також монографії, наукова періодична література.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні положення і висновки роботи апробовані на підсумковій студентській конференції : «Сучасні проблеми розвитку економіки України» (м. Одеса, ОНЕУ, 2019) з докладом «Особливості регулювання міжбюджетних відносин в Україні»

Структура кваліфікаційної роботи складається з 3 основних розділів. У першому розділі висвітлено основні теоретичні засади організації міжбюджетних відносин, їх види, мету, завдання та принципи, досліджено організаційно-правові засади бюджетної політики України в сфері міжбюджетних відносин. У другому розділі визначено етапи розбудови міжбюджетних відносин України, проаналізовано, вплив міжбюджетних відносин України на рівень фінансового забезпечення місцевих органів влади. У третьому розділі розкрито зарубіжний досвід бюджетного регулювання, проблемні питання формування та реалізації бюджетної політики України в умовах розвитку процесу децентралізації та запропоновані шляхи її вдосконалення.

Робота складається зі 76 сторінок друкованого тексту, містить 9 таблиць, 23 рисунків, перелік використаної літератури налічує 55 джерел.

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що в науковій літературі міжбюджетні відносини розглядають як взаємовідносини між органами влади і управління різних рівнів з питань розподілу дохідних та видаткових повноважень з метою досягнення збалансованості бюджетів різних рівнів за доходами і видатками з урахуванням державних та регіональних програм соціально-економічного розвитку і наявного на їх територіях бюджетно-податкового потенціалу. Для реалізації міжбюджетних відносин застосовується механізм, який являє собою сукупність засобів організації міжбюджетних відносин і включає моделі, форми, методи, інструменти міжбюджетних відносин.

2. Найважливіші складові міжбюджетних відносин: розмежування видатків бюджетів відповідно до розподілу повноважень між органами державної влади та місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування; забезпечення бюджетів доходами, достатніми для виконання покладених на них завдань; вилучення коштів у відносно «багатих» у фінансовому сенсі територій; підтримка «бідних» у фінансовому розумінні територій; різні форми взаємовідносин, що виникають у процесі виконання бюджетів (взаємозаліки, бюджетні позики тощо)

3. В роботі здійснено періодизацію формування та розбудови міжбюджетних відносин в Україні, внаслідок чого виділено 4 етапи: 1 етап (1990-2000рр): Виведення місцевих бюджетів зі складу держбюджету, а бюджетів місцевого самоврядування - зі складу бюджетів регіональних органів влади, прийняття Закону України “Про бюджетну систему України”; 2 етап (2001-2009рр): прийняття Бюджетного кодексу України 2001р., перехід до нової моделі організації міжбюджетних відносин, визначення принципів бюджетної системи України, бюджетного процесу та міжбюджетних відносин, критеріїв розмежування видів видатків серед місцевих бюджетів; 3-етап (2010-2013рр): прийняття Бюджетного кодексу України 2010р., запровадження програмно-цільового методу, запровадження розподілу на

основі принципу вирівнювання платоспроможності територій; 4 етап (2014р. – по теперішній час): створення нової моделі міжбюджетних відносин на основі децентралізації бюджетно-податкових повноважень, запровадження прямих відносин між центральним та місцевими бюджетами

4. Бюджетна децентралізація, започаткована з 2014 року спрямована на розширення дохідної частини бюджетів, бази адміністрування та надання права органам місцевого самоврядування самостійно встановлювати розмір податків та зборів. Доведено, що за період реформування міжбюджетних відносин в 3,4 рази зросли власні кошти місцевих бюджетів, що зумовлено розширенням джерел їх формування, так і змінами в базі нарахування податків (зокрема податку на нерухомого майно відмінне від земельної ділянки). Відповідно зросла питома вага власних коштів у ВВП (з 5,1% у 2014 році до 6,5% у 2018р.) та питома вага місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України (з 45,6% у 2014р. до 47,6% у 2018 році), що свідчить про зростання ролі місцевих бюджетів у перерозподільчому процесі держави

5. Аналіз доходів місцевих бюджетів, у тому числі власних коштів, засвідчив їх зростання, разом з тим, менше 50% видатків місцевих бюджетів фінансуються за рахунок власних коштів. Доведено, що брак власних джерел доходів місцевих бюджетів для фінансування видаткових повноважень є головною причиною збереження високою питомої ваги трансфертів з державного бюджету.

6. Встановлено, що одним з важливих змін бюджетного регулювання в Україні є переформатування відносин Державного бюджету з місцевими, зокрема, встановлення прямого взаємозв'язку між ними: з 796 у 2016 році до 1288 у 2018 році за рахунок зменшення районних бюджетів внаслідок створення об'єднаних територіальних громад

Доведено зростання фіскальної значимості місцевих бюджетів України, про що свідчить зростання питомої ваги податкових надходжень місцевих бюджетів у ВВП з 4,7% у 2014 році до 6,5%. Натомість, питома вага неподаткових надходжень зберіглася на тому ж рівні: 0,8%. Аналогічні

тенденції простежуються щодо Державного бюджету України. З огляду на високу питому вагу трансфертів, Україна має високий показник вирівнювання потреб і в той же час, у порівнянні з іншими країнами, низький показник вирівнювання ресурсів (лише за податком на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств), що означає низьку орієнтацію міжбюджетних трансфертів на вирівнювання податкоспроможності органів місцевої влади та забезпечення горизонтального вирівнювання фіскальних ресурсів.

7. Встановлено, що протягом 2014—2018 рр. доходи до місцевих бюджетів збільшились за рахунок податку на доходи фізичних осіб, що сплачується платниками податку з заробітної плати та грошового забезпечення; єдиного та акцизного податку, земельного податку та орендної плати. Бюджетоутворюючим податком для місцевих бюджетів України є податок на доходи фізичних осіб, який є не є нейтральним і соціально справедливим. Надходження до місцевих бюджетів від місцевих податків і зборів становлять близько 46% усіх доходів, що не дає можливостей для достатнього розвитку територій, тому виникає проблема фінансового вирівнювання, частка трансфертів становить близько 54%. Частка фінансової допомоги від держави місцевим бюджетам за останні 6 років майже не змінюється: питома вага міжбюджетних трансфертів коливається в межах 53—59% місцевих бюджетів

8. Встановлено зростання питомої ваги видатків місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті з 43,1% у 2014 році до 45,6% у 2018 році, що свідчить про зростання ролі місцевого самоврядування у сфері публічних послуг. Інша тенденція спостерігається щодо доходів між центральним та місцевими бюджетами у Зведеному бюджеті держави, а саме зростання питомої ваги доходи на користь центрального бюджету країни. Зазначені тенденції свідчать про невідповідність фінансування розширених повноважень місцевих бюджетів за останні п'ять років.

9. Встановлено за останні п'ять років щодо місцевих бюджетів у розподільчих процесах держави зросла роль видатків на освіту, соціальний

захист, державне управління та транспорт. Щодо державного бюджету зросла роль таких видатків як соціальний захист, боргові виплати, правоохоронні органи та оборона, державне управління та економіка. Залишаються найбільш значимим для міських бюджетів видатки на освіту, медицину та соціальний захист. Для Державного бюджету- пенсійне забезпечення, оборона та правоохоронні органи та боргові виплати. Найбільша частка у субвенціях припадає на субвенції на здійснення державних програм соціального захисту населення, однак порівняно з 2018 роком і у 2019 році їх обсяг заплановано зменшити на 9,3%, що зумовлено скороченням розміру наданих пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу на 22%. Інші види субвенцій на здійснення державних програм соціального захисту населення передбачено збільшити в 2019 році на 5,2-8,7%. У 2019 році заплановано збільшити обсяги освітньої субвенції, базової та реверсної дотацій. При цьому обсяги медичної субвенції передбачено зменшити на 3,3% за рахунок її скорочення для бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів та бюджетів ОТГ.

10. В роботі встановлено, що найбільші обсяги освітньої субвенції отримують районні бюджети та бюджети міст обласного значення, найменшу: бюджети ОТГ та обласні бюджети. Найбільші обсяги медичної субвенції отримують обласні бюджети та бюджети міст обласного значення, найменші: районні бюджети та бюджети ОТГ. Щодо базової дотації: найбільші обсяги отримують районні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, Обласні бюджети, а найменші обсяги базової дотації заплановані для бюджетів міст (районів у містах). Найбільші обсяги реверсної дотації перераховують бюджети міст обласного значення, найменші- з районних.

11. В роботі визначені проблемні питання міжбюджетних відносин України: не відповідність повноважень місцевих органів влади рівню їх фінансового забезпечення, переважання цільових трансфертів над нецільовими, зміна видів трансфертів і напрямів їх використання; непрогнозоване затвердження нових субвенцій в Державному бюджеті

України посеред року; довготривале затвердження порядків та умов використання низки трансфертів; надходження трансфертів до місцевих бюджетів, насамперед на капітальні видатки, наприкінці бюджетного періоду, не завершеність процесу об'єднання територіальних громад, відсутність чіткого розмежування функцій між центральною та місцевою владою, не завершено процес передачі прав на землю ОТГ.

12. В роботі визначено основні заходи вдосконалення міжбюджетних відносин України: застосування до окремих депресивних територій стимулюючих режимів оподаткування, збільшення в податкових надходжень частки ресурсних платежів; підвищити ефективність управління об'єктами власності, що перебувають у віданні місцевих органів влади, чіткий розподіл відповідальності за видатками між різними ланками бюджетної системи, сприяння розвитку місцевих запозичень з боку державної влади, надання трансфертів на інвестиційний розвиток територій, зміщення акценту на надання не цільових трансфертів місцевим бюджетам, збільшити частку податкових надходжень, яку необхідно залишати місцевим бюджетам.

Список використаних джерел

1. Алексєєв І.В. Бюджетна система України: навч. посіб. / І.В. Алексєєв, Н.Б.Ярошевич – К.: ХайТек Прес, 2010. – 376 с. 5. Oates W. Fiscal
2. Андрущенко В. Л. Міжбюджетні відносини в Україні і міжнародний досвід / В. Л. Андрущенко. // Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право). - 2013. - № 2.
3. Баранова В.В. Розвиток міжбюджетних відносин в Україні: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / В.В. Баранова ; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2005. — 20 с
4. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
5. Бюджетний менеджмент: підручник / [В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.]; за заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
6. Бюджетний моніторинг / Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень // Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua/-UserFile/BudgetMonitor>. — Назва з екрана
7. Волкова О.Г. Муніципальні запозичення як джерело фінансового забезпечення місцевих бюджетів України / О.Г. Волкова // Науково-практичний журнал "Причорноморські економічні студії"- 2018.- Випуск 26.- с.146-151
8. Васильчак С. В. Вплив реформи децентралізації на міжбюджетні відносини в Україні / С. В. Васильчак, О. Р. Жидяк, Ю. О. Гринів // Формування ринкових відносин в Україні. - 2017. - № 5. - С. 3-8.
9. Васильчак С. В. Міжбюджетні відносини в умовах децентралізації/ С. В. Васильчак, О. Р. Жидяк, М. П. Дубіна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2017. - № 1-2. - С. 180-187
10. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / І. Волохова. — Одеса : Атлант, 2010. — С. 23

11. Гончаренко О.В. Розбудова міжбюджетних відносин на місцевому рівні: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08 / О.В. Гончаренко ; Н.-д. фінанс. ін-т Акад. фінанс. упр. — К., 2008. — 20 с
12. Далєвська Т. А. Міжбюджетні відносини в Україні: проблеми та перспективи вирішення / Т. А. Далєвська // Ефективна економіка. - 2014. - № 6.
13. Дема Д.І. Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації / Д.І. Дема// Вісник ЖНАЕУ. - 2017. – Вип. 2 (62), - т.2
14. Дем'янишин В.Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: [монографія] / В.Г. Дем'янишин. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 496 с.
15. Державна казначейська служба України [Електро ресурс]. - Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
16. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Дрозд В. Д. Міжбюджетні відносини різних рівнів у фінансовій системі України / В. Д. Дрозд, Є. О. Балацький, А. Д. Капустін // Економіка і управління. - 2011. - № 2. - С. 10-19
18. Європейська хартія про місцеве самоврядування від 15 жовт. 1985р. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_036
19. Жаліло Я. А. Нова архітектура бюджетної системи України: ризики таможливості для економічного зростання [Текст] : аналіт. доп. / Молдован, Я. А. Жаліло, О. В. Шевченко. — К. : НІСД, 2010. — 72 с.
20. Заверуха І. Б. Бюджетні повноваження органів місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук / І. Б. Заверуха ; Київський національний університет ім. Т. Шевченка. — К. : [б. в.], 2001. — С. 6.
21. Зубріліна В. В. Міжбюджетні відносини: теоретичні підвалини та практика сьогодення / В. В. Зубріліна // Економіка і управління. - 2014. - № 2. - С. 102-109

22. Інститут стратегічних та соціально- економічних досліджень. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>
23. Карпухно І.О. Міжбюджетні відносини в структурі державних фінансів: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / І.О. Карпухно ; Донец. нац. ун-т. — Донецьк, 2005. — 16 с.
24. Клименко Н. О. Окремі аспекти впливу бюджетної системи на міжбюджетні відносини / Н. О. Клименко // Ефективність державного управління. - 2013. - Вип. 34. - С. 260-266
25. Ковалевич Д.А. Формування і виконання місцевих бюджетів в регіонах з обмеженими фінансовими ресурсами: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / Д.А. Ковалевич ; Терноп. акад. нар. госп-ва. — Т., 2004. — 20 с
26. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженої Розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 01.04.2014р. №333-Р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#n8>
27. Корень Н. В. Міжбюджетні відносини в умовах бюджетної децентралізації в Україні / Н. В. Корень // Статистика України. - 2016. - № 1.- С. 27-33
28. Косаревич Н. Б. Міжбюджетні відносини як інструмент бюджетного регулювання / Н. Б. Косаревич // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. - 2013. - Вип. 3. - С. 117-122
29. Костирко Л.А. Механізм регулювання міжбюджетних відносин в Україні: пріоритети, інструменти, перспективи: монографія / Л.А. Костирко, Н.Ю. Велентейчик. — Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2016. — 280 с.
30. Криштоф Н. С. Міжбюджетні відносини в системі державного регулювання економіки України на сучасному етапі розвитку / Н. С. Криштоф. // Державне управління: теорія та практика. - 2013. - № 1

31. Кузьменко О. Вплив категорії “бюджет” на концептуальні засади сутності міжбюджетних відносин: теоретичні питання / О. Кузьменко // Право України [Текст]. — 2009. — № 12. — С. 64.
32. Кублікова Т. Б. Управління інноваціями: теорія та практика: навчальний посібник / Т. Б. Кублікова. – Одеса: Астропринт, 2014. – 236 с.
33. Кублікова Т.Б. Прямі іноземні інвестиції: стратегія розвитку України: монографія / Т.Б. Кублікова, О.: Атлант, 2012. – 280 с.
34. Курінний В. П. Міжбюджетні відносини в системі бюджетного регулювання / В. П. Курінний // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. - 2013. - Вип. 2. - С. 149-154.
35. Литвинчук І. В. Економічна сутність поняття "міжбюджетні відносини" / І. В. Литвинчук, Р. С. Михалюк // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. - 2013. - № 2. - С. 267-27
36. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: монографія / І. О. Луніна. — К. : Інститут економічного прогнозування, 2006. — С. 394—397.
37. Маркович Г. Формування місцевих бюджетів на 2018 рік: міжбюджетні трансферти. Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/news/byudzhetniyproces/formuvannya-mistsevih-byudzhetiv-na-2018-rik-mizhbyudzhetni/>
38. Медведєва І. Б. Фінанси : консп. лекц. / І. Б. Медведєва, . С. Мартюшева, Л. О. Меренкова [та ін.]. — Х. : Вид-во ХНЕУ, 2008. — С. 97
39. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 квітня 2019р. / Режим доступу: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/396/10.04.2019.pdf>
40. Наталенко Н.В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади – Київ, ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 72 с.
41. Ніколенко В.Ю., Свешніков С.М., Юрченко В.В., Крижановський

В.І. Місцеві бюджети як чинник стабільності розвитку регіонів: навчальний. – Київ, 2016. – 41 с.

42. Опарін В. М. Фінанси: навч. посіб. / В. М. Опарін. — К. : КНЕУ, 2008. — С. 17.

43. Польова О. Л. Міжбюджетні відносини в контексті реформування регіональної політики держави / О. Л. Польова, М. Ю. Мироненко // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 10. - С. 5-10

44. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій ряду на 2017 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. N 275-р / Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249935442>

45. Ржевська О. Міжбюджетні відносини і бюджетна політика: стан та перспективи (на прикладі Кремінської міської ради) / О. Ржевська // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2013. - № 16. - С. 135-138.

46. Регулювання міжбюджетних відносин: Україна і європейський досвід : наук. монографія / [за ред. В. Г. Бодрова ; кол. авт. : В. Г. Бодров, О. П. Кириленко, Н. І. Балдич та ін.]. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 296 с.

47. Савчук Н. В. Міжбюджетні відносини в бюджетній системі України / Н. В. Савчук // Економіка розвитку. - 2014. - № 1. - С. 116-121

48. Сисой Ю.В. Управління формуванням місцевих бюджетів в перехідній економіці: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.02.03 / Ю.В. Сисой ; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. — Донецьк, 2001. — 20 с

49. Собчук С. І. Міжбюджетні трансферти в системі бюджетного регулювання [Електронний ресурс] / С. І. Собчук // Економіка та держава. - 2017. - № 2. - С. 73-79

50. Сукач О. М. Міжбюджетні відносини в Україні: проблеми та напрями вдосконалення / О. М. Сукач // Формування ринкових відносин в

Україні. - 2015. - № 11. - С. 162-165

51. Тарангул В.Д. Правове регулювання міжбюджетних відносин в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В.Д. Тарангул ; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. — К., 2007. — 18 с

52. Татарін Н.Б. Особливості формування місцевих бюджетів в умовах створення об'єднаних територіальних громад / Н.Б. Татарін, С.О. Снітко // Економіка і суспільство. - 2018. – Вип.16. – с. 822-827

53. Татарин Н.Б., Місцеві бюджети як фінансова база місцевого самоврядування/ Н.Б. Татарін, В.В. Войтович. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – Ужгород, 2017. – Вип. 11. – С. 159-162.

54. Форкун І. В. Міжбюджетні відносини та система бюджетного регулювання в Україні / І. В. Форкун, Т. А. Гордєєва // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2017. - № 5. - С. 261-267

55. Чеберяко О.В. Міжбюджетні відносини в унітарній бюджетній системі України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / О.В. Чеберяко ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2004. — 21

56. Шірінян Л. В. Міжбюджетні відносини в Україні в сучасних умовах / Л. В. Шірінян, С. М. Еш // Наукові праці Національного університету харчових технологій. - 2018. - Т. 24, № 4. - С. 111-119.

57. Яфінович О. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини: досвід європейських країн та проблеми України / О. Яфінович // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2015. - Вип. 2. - С. 92-100